

FAKHALTHI: Thuto

LEFAPHA: Childhood Education

KHEMPHASE: SWC

MOJULE: Sesotho for the Foundation Phase 3A & Sesotho for Intermediate Phase 3A

KHOUTU: SFP3AA3 & SOI3AA3

SEMESTARA: 1ST

HLAHLOBO: Phupjane 2019

LETSATSI: Phupjane 2019

MOHLAHLOBI: Ms M.K Vaz (University of Johannesburg)

MOHLAHLOBISI: Mrs M. Morake (GDE)

NAKO: Dihora tse 2

MATSHWAO: 100

DITAELO:

1. Lekola pampiri ya hao ya hlahlolo yohle pele o araba dipotso.
  2. Araba dipotso tsohle
  3. Nomora dikarabo tsa hao ka nepahalo
  4. Sebedisa mongolo o bonahalang hantle, o motle
  5. Ngola seboko, lebitso le nomoro ya hao ya moithuti dibukeng tsohle tsa dikarabo.
-

POTSO 1

1.1 Bala seratswana se ka tlase e be o araba dipotso tse tla latela.

Genevieve Michel ke mosadi ya ileng a fumana mangolo a thuto e phahameng ya SA Jockey's Academy, motseng wa SummerVeld haufi le Durban, mme ya e ba mopalamo wa dipere wa porofeshenale. Ke mosadi enwa feela ya ileng a ba le sebete sa ho kenela mojaho wa bohlokwa wa J&B Metropolitan, toropong e kgolo ya Motse Kapa. O ile a nna ya eba o nyolohetse hodimo papading ena a iketsetsa lebitso papading e neng e tsebahala e le ya banna le hona ba mmele e menyenyane, ba bileng ba le bakgutshwanyane. Matsatsi a tsheletseng ho a supileng, Genevieve o tsoha ka madungwadungwana ho sebetsana le pere tsena tsa mojaho ho etsa bonnete ba hore yena le diphooftlo ba boemong bo loketseng tlholo. O ne a ikwetlisa ka matla, ka makgetlotlo bekeng. O ne a ikwetlisa hore a tsebe hoba mosadi wa pele wa ho nka kgau ya papadi ena

Puisanong ya hae le Lisa Templeton eo e leng moqolotsi wa ditaba wa Fair Lady ya Phupu 1999, eo e ileng ya tshwarwa letsatsi pele ho la mojaho wa hae wa pele wa J&B Metropolitan, Genevieve o boletse hore mojaho oo ke o moholohadi mme le tjhelete e beilweng e le sekepele sa mopalamo ya tla hlola, ke e ntle haholo. Lisa o ile a mmotsa hore o nahana hore mojaho o tla tsamaya jwang mme yena a araba ka hore papading tsohle tsa mejaho ya dipere ho etsahala ntho tse makatsang tse neng di sa lejellwa. O boletse hore pere ka nngwe e na le letsatsi le letle esita le le seng letle mejahong ka ho fapania. A re pere ena le yane di ka matha hantle ka tsatsi le leng mme, tsa se mathe hantle ka le letang.

Ho beisa ho madimang a Genevieve. Ntate Kenny Michael ke joki ya maemo a hodimo Motse Kapa kwana, mme mmae Wendy le yena o tswa lapeng la dijoki. Yena ke moithutwana wa joki ya thusang ho kwetlisa dipere setaleng sa Kannemeyer. Genevieve o boletse hore o ile a palamiswa pere e sa le lesea. Ha a sa hopola le hore o ile a rutwa neng hantle ho palama pere. O itse mohla a neng a qala ho behwa pereng ke mohla a neng a ithuta ho palama pere, le ho

elellwa hore e ka ba mampodi wa mejaho ena ya dipere. Leha ho bonahala e ka badimo ba hae ba mo shebile, bophelo sebakeng se laolwang ke banna feela ha bo a ka ba eba monate hohang ho Genevieve.

Ha a le lemo tse leshome le metso e meraro, o ile a etsa kopo ya ho ba joki Akademing ena ya dijoki tsa mose, a hanwa ka baka la boima ba hae boo e neng e se e le dikilograma tse 46. Ho ile ha thwe ha nako e ntse e tsamaya o tla nona mme a imele dipere. Hore a be a nkuwe ho ile ha hlokeha tiisetso ya setsebi sa maro a hodisang mmele hore se shebe hore le ha a se a hodile, boima ba hae ba mmele bo ke ke ba fihla ho dikilogramo tse tse 50. Ka baka la hobane e ne ele mosadi wa pele wa ho ba joki, o ile a hloka bodulo Akademing e neng e hahetswe ho dula banna feela, o ile a lokela ho dula le ntatae eo e neng e le molaodi wa sehlooho hona Akademing moo.

O dutse le ntatae nako ya selemo kaofela nakong eo akademi e neng e ntse e aha bodulo ba basadi. Ho ba mosadi hara banna ha ho a ba bonolo. Ka nako tsohle o ne a lokela ho dula a le maemong a hodimo ho kgodisa banna bao hore o na le bokgoni. Le ha ho le jwalo, ha a ikwahlaye ha a ile a nka lekala lena. Ha a le dilemo tse 16, o ile a hlola mojaho wa hae wa pele. Dilemo tse nne kamora hoba a kene akademing o ile a etsa histori ka ho atleha ho ba mosadi wa pele wa ho ba joki ya porofeshanale.

1.1.1 Qolla maetsimatsa a tsheletseng a fapaneng mme o hlalose hore ke a mofuta ofe le maetsi a mane a supang ketsahalo le a mane a bontshang boemo ba dintho ho tswa seratswaneng seo o se badileng. (20)

1.1.2 Ntsha ka seratswaneng moo ho kgonehang, kapa o fane ka mehlala ya hao ya dipolelo tse bontshang mefuta e latelang ya mabopi a Sesotho:

1.1.2.1 lebopi la leemedi

1.1.2.2 lebopi la boiketsi

1.1.2.3 lebopi la letlang	
1.1.2.4 lebopi la letswelli	
1.1.2.5 lebopi la kgoneho	
1.1.2.6 lebopi la tatolo	(6)
1.1.3 Ngola mantswe a mahlano a ka sebetsang e le masupi ho tswa seratswaneng hammoho le mabitso a ka a supang a seng ka seratswaneng.	(10)
1.1.4 Fetolela dipolelo tseo o ikgethetseng tsona ho tswa seratswaneng dikaong tse latelang.	
1.1.3.1 Tse pedi ho sekaopeho	
1.1.3.2 Tse pedi ho sekaohore	
1.1.3.3 Tse pedi ho sekaokgoneho	
	(6)
1.1.4 Hhalosa, mme o fane le ka mehlala ya popo ya lehokamoetsi le lehokamoetsuwa polelong tsa Sesotho.	(8)
POTSO 2 Makgethi le Maamanyi	
2.1 Lekgethi ke lentswe le kgethang lebitso malebana le mmala, sebopetho, tshobotsi le bophahamo.	
2.1.1 Ngola seratswana sa mela e leshome mme o sebedise mefuta e fapaneng ya makhethi a boletsweng tlhalosong ya lekgethi e ka hodimo. Ngola lekgethi le leng leo o ka le sebedisang ho fan aka moevelo wa lekgethi la pele.	(10)

2.1.2 Hlalosa hore lekgethi le leamanyi di tshwana le ho fapano jwang, mme o ngole dipolelo tse hlano o sebedisa maamnyi a mahlano a fapaneng. (10)

POTSO3 Mahlalosi

3.1 Ngola tsohle tseo o di rutilweng ka mahlalosi le mosebetsi wa ona polelong tsa Sesotho mme o fane ka mehlala e a bontshang (5)

3.2 Sebedisa tsebo ya hao ya Sesotho ka bophara ho etsa moelego wa hore mahlalosi a polelong tse latelang ke a mofuta ofe.

3.2.1 Ngwahola re etetse ha malome.

3.2.2 Isao re tla ya ha rangwane.

3.2.3 Monongwaha dintho di tla tsamaya hantle.

3.2.4 Ho isa pelo mafisa

3.2.5 Ho ya bo ya batho. (5)

3.3 Etsa polelo tse pedi o sebedisa mahlalosi a mokgwa mme o hlalose se hlaloswang polelong ka nngwe (4)

3.4 _____ ke mantswa a bontshang maikutlo a sebui ka potlako. (1)

3.5 Ho na le mefuta e mmedi ya malahlelwa, ke a _____ le bopuweng ka_____ (2)

3.6 Fana ka mefuta e mmedi ya malahlelwa a sethatho le a mararo a sebedisitseng ditho tse fapaneng tsa puo. (5)

3.7 Sebedisa malahlelwa ana dipolelong:

3.7.1 banna!

3.7.2 kgele!

3.7.3 Ee!	
3.7.4 Joo!	
3.7.5 Halala!	(5)
3.8 Bontsha popo ya maediqho a mabitso a latelang:	
3.8.1 Bana	(1)
3.8.2 Setulo	(1)
3.8.3 selepe	(1)

TOTAL 100